

Розмовний клуб “Для чого нам право на приватність?”

За історією [“Суперприватна історія”](#) Юлії Гарюнової

Повага до гідності людини починається з визнання її права на приватність. За грамотного підходу навіть наймолодші школярі здатні зрозуміти, у чому полягає це право, хто його захищає та як воно реалізується в школі. Обговоріть цю важливу тему на зустрічі розмовного клубу у форматі “Think tank” (“Мозковий центр”).

Авдиторія: 2-3 класи.

Тривалість: 45-90 хвилин.

Завдання для уроків: інтегрований курс “Я досліджую світ”, позакласний захід, українська мова та читання.

Розвиваємо: *ключові компетентності* — інформаційно-комунікаційну, громадянську, соціальну, навчання впродовж життя; *наскрізні вміння* — приймати рішення, логічно обґрунтувати позицію, критично та системно мислити, діяти творчо; *м’які навички* — критичне та аналітичне мислення, аналіз, лідерство, креативність, життєздатність і гнучкість.

Атрибути: аркуші паперу / наліпки, ручки / маркери.

Попередня підготовка

1. **Опрацювати текст** [“Суперприватна історія”](#).
2. **Ознайомитися з матеріалами:**

- [У всіх нас є права | Дитячий мультфільм | ЮНІСЕФ](#)
- [Особисті кордони. Правило “стоп”](#)

Перед початком засідання варто обрати людину, яка занотувуватиме ключові тези / ідеї / суперечливі питання на дошці або аркуші (цю роль може взяти на себе і модератор(ка)).

Маркери думок (ключові слова)

• права людини • приватність • комфорт • рівність	• довіра • особистий простір • приватна (конфіденційна) інформація • Конституція України

Мета

Визначити, що таке право на приватність, хто його має і хто захищає.

Уведення. Створення полотна розмови

Модератор(ка) пропонує дітям стати в коло і показати руками навколо себе межі, за які не можна заступати іншим. Наголошує, що це “коло комфорту” може бути різних розмірів у різних людей. Тоді просить порухатися кімнатою, не зачіпаючи інших. Після цього проводиться обговорення.

- Чи знаєте ви, що таке особистий простір? Де він? Для чого потрібен? Якщо хтось втручається у ваш особистий простір — це добре чи погано? Чому?
- Як інша людина може втрутитися у ваш особистий простір? Наприклад?
- Чи знаєте ви, що кожна людина має право на захист себе, свого особистого простору, інформації про себе? Це право на приватність.
- Як ви розумієте, що добре, а що погано?
- Чи добре порушувати права інших?
- Чи погано захищати свої права?

Детальніше усе це обговоримо під час аналізу історії.

Аналіз інформації

(за змістом історії, зачитуємо уривки історії та відповідаємо на запитання)

- Пригадайте "Суперприватну історію". Про що вона?
- Назвіть героїв цієї історії.
- Чому Марко хвилювався перед першим днем у школі? (с. 1-3)
- Чому Ярина була впевнена, що братик знайде друзів? Які якості він мав для цього? (с. 3)
- Якою була нова школа? Як у ній дбали про те, щоб всім було комфортно і безпечно? (с. 3-4)
- Як ви розумієте вислів "... у школі всі мають рівні права на освіту"?
- Яка інформація є приватною (конфіденційною)? Чому? (с. 6-7)

- Чи правильно зробив вчитель, коли не розповів таємницю Михася? (с. 8-9)
- Чи береже школа Марка право на приватність учнів(ениць)? (с. 8-9)
- Хто дає людині права? (с. 8-10)
- Хто має дотримуватися прав людини? Чому? (с. 8-10)
- Хто гарантує дотримання прав людини? (с. 6)
- До кого ви можете звернутися, щоб захистити свої права? (с. 6-8)

Генерація ідей

(інтерактивні вправи та блоки завдань можуть обиратися вибірково на розсуд модератора(ки) або пропрацьовуватися всі почергово. Усі запитання є орієнтовними)

Гра "Рука — Знак — Міміка"

1 етап "Рука правди"

Учасники та учасниці клубу мають відповісти на запитання, але лише невербально. Якщо згодні, піднімають руки вгору — голосують на підтримку рішення. Якщо не згодні — утримуються.

Якщо не всі діти відповідають правильно, учитель(ка) може поставити запитання повторно. Коли вся група відповіла правильно — звучать оплески. Якщо після 3 повторів є учасники(ці), які відповідають неправильно або не згодні чи мають альтернативну думку, починаємо обговорення за такими запитаннями:

- Чому ти не згодний / згодна?
- Чи змінюєш ти свою думку / позицію? Чому?

ВАЖЛИВО! Діти можуть і не змінювати свою думку й залишатися зі своїм баченням!

2 етап "Подаємо сигнал"

На уточнювальні запитання відповідають знаками рук: "клас" — великий палець догори, "так собі" — палець горизонтально, "погано" — палець донизу, "нормально" — знак "ок" тощо.

3 етап “Демонструємо наслідки”

Діти мімікою мають показати реакцію на провокативне запитання.

Запитання

1. Чи кожна людина має права? *Уточнювальне:* Чи добре це? *Провокативне:* Що було б, якби цього не було?
2. Чи діти мають права людини? *Уточнювальне:* Чи добре це? *Провокативне:* Що було б, якби цього не було?
3. Кожен / кожна має право захищати свої права? *Уточнювальне:* Чи треба говорити про порушення прав? Розповідати класному керівникові? Директору? Соціальному працівникові? Батькам? *Провокативне:* Що буде, якщо замовчувати порушення прав? Що буде, якщо бачити порушення прав людини й мовчки підтримувати це?
4. Особистий простір та приватність — це одне й те саме? *Уточнювальне:* Чи є в цих понять щось спільне? *Провокативне:* Як може людина порушувати особистий простір іншої людини? Як може людина порушувати права іншої людини?

Решта завдань на вибір модератор(ки) (залежно від можливостей групи та часових рамок можна використати всі завдання за планом або вибрати, які доречні у вашій ситуації)

“Коло розуміння”

- Що таке особистий простір? Хто визначає, де він закінчується? Хто має права в нього втручатися й коли?
- Яка інформація конфіденційна / приватна? Чому?
- Що таке приватність? Чому це право важливо захищати?

“Продовж тезу”

Право на приватність — це про те, що ... (ніхто не може втручатися в особисте життя, ніхто не може поширювати конфіденційну інформацію тощо).

“Проблемні ситуації”

Ситуація 1. Уявіть, що у вас є таємниця. І ви розказали другу цей секрет, а він відкрив його всім.

- Чи порушив друг вашу довіру?
- Чи вчинив безчесно?
- Чи порушив він закон?
- Чи можна його покарати за законом?
- Чи представляє ваш друг державу як професіонал у будь-якій сфері?
- Чи порушив він ваші права людини?

Ситуація 2. Уявіть, що ви відкрили конфіденційну інформацію класному керівнику (наприклад, про свою хворобу чи сімейні обставини), а він розповів її всьому класу.

- Чи порушив учитель вашу довіру?
- Чи вчинив він недобре?
- Чи має вчитель роботу, за яку платять гроші? Чи має обов'язки пов'язані з цим?
- Чи порушив він ваші права?
- Чи можете ви звернутися до іншого вчителя за захистом? До директора? А до психолога? До батьків?

“Проблемне питання”

Чому вчитель, коли розголошує конфіденційну інформацію, порушує ваші права людини, а друг, коли робить те саме, порушує лише ваші домовленості та руйнує довіру та дружбу? (Школа — установа, на яку покладено обов'язки, зокрема й гарантувати права людини).

Отже, у чому різниця між порушенням прав людини та порушенням особистого простору та дружби?

“Бліц”

Поміркуймо, чи наша школа дбає про дотримання прав людини, (зокрема про право на приватність). Відповідайте максимально швидко. Щоб відповісти “так”, плескаємо в долоньки, щоб сказати “ні”,

тупаємо ніжками.

- Чи є тут місце, де ви могли б побути на самоті та відпочити від шуму?
- Чи достатньо простору, щоб активно рухатися й не заважати іншим?
- Чи забезпечує школа комфортні умови для навчання всіх у ній?
- Чи довіряєте ви вчителям(кам) школи?

“Творці простору”

Уявіть себе архітекторами: вам дали можливість побудувати школу вашої мрії. Розкажіть, якою б вона була.

- Що б ви змінили в нашій школі? Додали? Забрали? Чому це важливо?
- Якими б були коридори? Чому?
- Які б у нас були класи?
- Що має бути обов'язково (а зараз в школі немає)? Чому?
- Чого точно в школі не має бути (а зараз є)? Чому?
- Чи всім комфортно у вашій школі? Чи є місце, де бігати? Де побути в тиші?
- Чи зручно тут дітям, які мають порушення зору чи слуху?
- Чи є можливість пересуватися на кріслі колісному?
- Які вчителі/ки в цій школі? Чому вони саме такі?

Висновки

(акцент на зроблених записах на дошці)

На вибір модератора(ки) вправа 1 або вправа 2.

Вправа 1 “Слова”

Поміркуйте над тим, що таке “Приватність” та “Особистий простір” (На дошці записані літери слова у два стовпці. Починаємо працювати з першим. Коли діти називають свої версії, модератор(ка) записує їх до відповідної літери). На кожну літеру придумайте слово, яке вам спадає на думку. Поясніть, чому ви обрали це слово.

Наприклад,

П — право, правда, природа ...

Р — рівність, радість, разом...

И —

В — вірність, весело...

А — Антон, Аня...

Т —

Н —

І —

С — сміх, стіни, сонце...

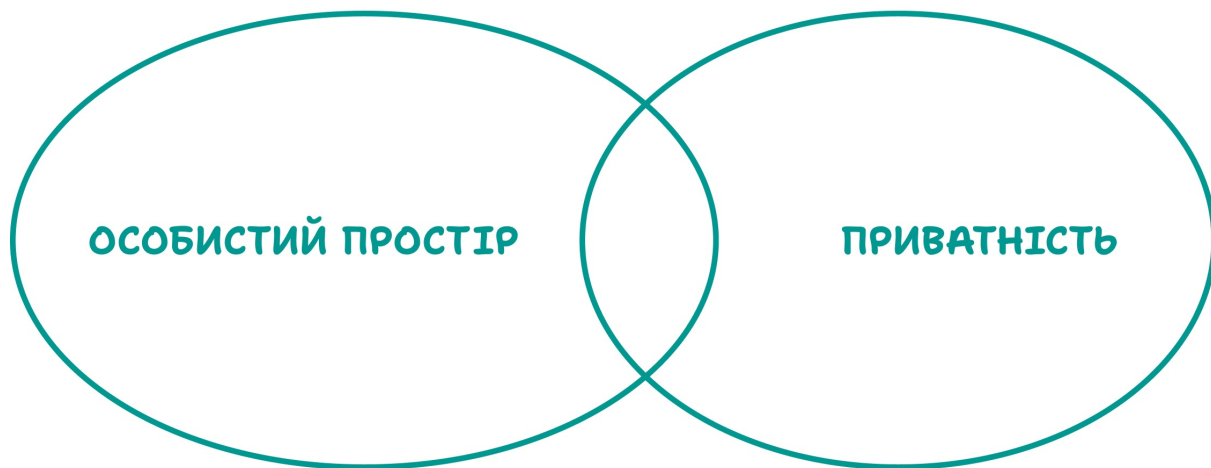
Т — танцювати, тиша...

Ь —

- Чи важливо дотримуватися права на приватність? Чому?
- Як ви вважаєте, якщо людина не розрізняє “добре” і “погано” вона буде дотримуватися права на приватність? Чому?
- Чи будете ви особисто поважати право на приватність свою та інших людей? Чому?

Вправа 2. “Діаграма Вена”

Група розміщується на траві чи килимку навколо великого аркуша паперу, картону чи біля простирадла, на якому намальована діаграма Вена “Особистий простір та Приватність”

Завдання групи: розмістити хмаринки із ситуаціями в правильну частину діаграми. Діти пояснюють та коментують свій вибір. Модератор(ка) зачитує тези та пропонує обговорити, де їхнє місце та чому.

Орієнтовні ситуації

- Дівчинка списує в подруги контрольну роботу (*особистий простір або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).
- Учителька зараховує роботу учениці, що її списала, але не зараховує справжній авторці (*приватність*).
- Хлопчик розкриває конфіденційну інформацію про свого друга однокласникам (*особистий простір або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).
- Класний керівник голосно обговорює конфіденційну інформацію про свого учня на зупинці автотранспорту (*приватність*).
- Дівчата ділять парту для спільного використання (*особистий простір або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).
- Школа надає всім учням обладнання для навчання, що відповідає їхньому віку та індивідуальним потребам (*приватність*).
- Хлопчик обіймає всіх без дозволу (*особистий простір або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).
- У туалеті немає роздільних кабинок (*приватність або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).
- Для нової учениці в 2 класі немає відповідної парти та її посадили за парту для 7-го класу (*приватність або посередині, якщо діти матимуть версії "за" і "проти" — на обдумування/опрацювання*).

Залишається ще кілька порожніх хмаринок, і група може самостійно визначити, які приклади туди вписати.

- Що спільного у всіх цих ситуаціях?
- Чи порушується справедливість?
- У чому ми всі дійшли згоди?
- Що було найбільш суперечливим / незручним у нашому обговоренні?
- Для розв'язання яких питань нам не вистачило інформації?
- Де можна дізнатися більше (сайти / групи / книги / журнали / фільми)?
- Що виявилось найціннішим / найцікавішим/відкриття?

Рефлексія

Питання	Міркування
Що б ви розповіли одним реченням / думкою про наше засідання другу / подрузі?	
Що було найкраще в нашому спілкуванні?	
Що можна покращити?	
Що позитивного ви сьогодні помітили за собою: у своїй поведінці, мові, манері тощо.	

Результат — творча індивідуальна або групова робота

(реалізація протягом тижня або місяця)

Створіть власний творчий проект. Візьміть чистий аркуш і посередині намалюйте себе. Зобразіть

навколо себе свій особистий простір. На решті простору аркуша зобразіть елементи своєї "приватності" (це можуть бути смайли, знаки, слова, наліпки, вирізки з журналів тощо). Назвіть свій проєкт.

Матеріали для додаткового опрацювання:

- [Я досліджую світ. Кожна людина – неповторна особистість](#)
- [Особистий простір](#)

Поважайте право на приватність — своє та інших!

Матеріали створені в рамках ініціативи "Людина народжується з правами" за технічної підтримки ГО "Простір знань" та у межах проєкту "Підтримка активних громадян під тиском в Україні", який реалізує Освітній Дім прав людини в Чернігові у співпраці з Центром прав людини ZMINA за фінансової підтримки European Union in Ukraine. Зміст матеріалів є виключною відповідальністю авторів та не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО "ПРОСТІР ЗНАНЬ" та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО "ПРОСТІР ЗНАНЬ" заборонено. © 2024 "Сторія".

Поділилась: [Світлана Пилипчук](#)

Проєкт був створений ГО "ПРОСТІР ЗНАНЬ" в 2023 році за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), гнучкого і оперативного інструменту фінансування, що підтримує якісні заходи для підвищення спроможності місцевих жінок у запобіганні конфліктам, реагуванні на кризи та надзвичайні ситуації та використання ключових можливостей миробудівництва. Усі виключні майнові й немайнові права на текстові матеріали, фото, зображення, малюнки та інші об'єкти авторського права, що розміщені на цьому сайті, належать ГО "ПРОСТІР ЗНАНЬ", крім об'єктів, які містять пряму вказівку на авторство іншої особи. Використання текстових матеріалів з сайту дозволено лише з посиланням на сайт storiya.info. Використання фото та зображень без погодження з редакцією суворо заборонено.

© 2024 Сторія. Усі права застережено